

LIETUVIŠKOS DAINOS

DAUGIAU NEI **1 500** DAINŲ,
SURINKTŲ 1861–1871 M.
ANTANO JUŠKOS

LIETUVIŠKOS
DAINOS

U Ž R A Š Ė

ANTANAS JUŠKA

I
TOMAS

VALSTYBINĖ GROŽINĖS LITERATŪROS LEIDYKLA

Fotografuotinis leidimas 2023 m.

Originalas

LIETUVIŠKOS
DAJNOS

Spaudai parengė
OBUOLYS

LEIDĖJŲ ŽODIS

Lietuva pagrįstai gali didžiuotis kunigu Antanu ir mokytoju Jonu Juškomis, tikrais tautos perlais, įnešusiais svarų indėlį į lietuviybės gavinimą carinės okupacijos metais, surinkusiais ir išsaugojusiais ateities kartoms dainuojamosios tautosakos lobyną ir iki šiol skleidžiančiais šviesą žmonių atmintyje, iš lūpų į lūpas perduodamuose pasakojimuose.

Ketveri metai, skiriantys Jono ir Antano Juškų gimimo dienas, pasaulio kalbotyros istorijoje prilygo ilgiems šimtmečiams. Kaip tik tuo metu kūrėsi nauja humanitarinių mokslų sritis – lyginamoji kalbotyra.

Lietuvos šviesuomenė ėmėsi kelti ir ugdyti tautinę kultūrą. Susidomėjimo lietuvių tautosaka ženklai stebimi jau XVII a. pabaigoje ir XVIII a. pradžioje, tačiau tik XIX a. pirmojoje pusėje šis susidomėjimas išaugo į aktyvią ir reikšmingą veiklą. Imta skirti nemažai dėmesio lietuvių kalbai, literatūrai, tautinei kūrybai ir papročiams. Tautosaką savo kūryboje naudojo lietuvių poetai Antanas Strazdas, Simonas Tadas Stanevičius, savo raštuose – Simonas Daukantas ir kt., ji buvo renkama, publikuojama ir tyrinėjama. Liaudies kūrybos rinkimas ir skelbimas buvo pažangus reiškinys.

Lietuva tuo metu priklausė carinei Rusijai ir kentė sunkią svetimųjų priespaudą. 40 metų (1864–1904) lietuviai skaitė kirilica parašytus lietuviškus tekstus. Tačiau nepaisant draudimų, trėmimų lietuviškas žodis, daina, tradicijos neišnyko, tik išugdė lietuvių – užsispyrėlio, kovotojo bruožus.

Šitokiame kontekste veikė ir broliai Juškos – kunigas Antanas ir mokytojas Jonas. Jau pats brolių pasiaukojamas bendradarbiavimas ir bendras tikslas – išsaugoti lietuvių kultūros lobius – šiandien atrodo legenda. Visuomeninis gyvenimas bei Liudviko Rėzos, S. Stanevičiaus, Liudviko Adomo Jucevičiaus, S. Daukanto ir kt. veikla ir atlikti darbai tautosakos rinkimo srityje skatino A. Jušką domėtis lietuvių liaudies kūryba, įsitraukti į jos rinkimą. Jų veikla buvo ir šio darbo metodo mokykla.

Vyresnysis brolis, Jonas Juška, gimė 1815 m. birželio 8 d. Dilbės k., Žarėnų vlsč., Telšių r. Mokėsi Kražių gimnazijoje. 1840–1844 m. klasikinę filologiją studijavo Charkovo universitete. Kandidato laipsniu baigęs šį universitetą, negavęs tarnybos gimtajame krašte, mokytojavo Mogiliove, Novgorode, Kazanėje. Mirė Kazanėje 1886 m. gegužės 11 d.

Lietuvių kalba J. Juška susidomėjo daugiausia skatinamas žymaus rusų slavisto Izmailo Sreznevskio – savo buvusio profesoriaus Charkovo universitete. Vokiečių kalbininkui Augustui Šleicheriui Prahoje išleidus pirmąją mokslinę lietuvių kalbos gramatiką „Litauische Grammatik“, J. Juška Rusijos mokslų akademijos darbuose paskelbė plačią šio veikalo recenziją.

Recenzijoje atsispindi jo požiūris į lietuvių kalbą ir tautosaką. „Tarp indoeuropiečių kilmės kalbų, – rašė J. Juška recenzijoje, – lietuvių kalba, kaip neturtinga proto kūrinė, iki mūsų laikų neatkreipė į save mokytų tyrinėtojų dėmesio. Visas jos išminties turtingumas yra liaudies poezijoje... Bet lietuvių kalba užima garbingą vietą greta savo draugių ne proto kūriniais, ne moksliniais tyrinėjimais, o kalbos, kaip liaudies posakių, turtingumu, įvairumu ir senumu bei grynumu savo formų, iki šiol išlikusių gyvojoje kalboje. Jai buvo lemta tūnoti užmirštai ir susilaukti to meto, kada pasireikš mintis tirti žmogaus kalbos prigimtį, išdėstyti jos esmines dalis ir nustatyti jos pasireiškimo

bendruosius dėsnius. Šitoks laikas jau atėjo. Bet dar nedaug bandyta ją filologiškai tyrinėti.“

1861 m. Peterburgo mokslų akademija išleido svarbų J. Juškos darbą „Kalbos lietuviško liežuvio ir lietuviškas statrašimas arba ortograpija“. Mėginta detaliau klasifikuoti lietuvių kalbos tarmes, nagrinėjamos lietuvių kalbos rašybos problemos. Kai kurie jo pasiūlymai, pavyzdžiui, rašyti *v*, *š*, *č* vietoje *w*, *sz*, *cz*, vėliau įsigalėjo ir išliko dabartinėje mūsų rašyboje. Spėjama, kad būtent J. Juška pirmasis sugalvojo ir dabar vartojamus kalbos morfologijos terminus *įvardis*, *šaknis*. Įdomu tai, kad J. Juška šiame darbe vartojo ne savo gimtąją žemaičių tarmę, o aukštaičių, mažai kuo besiskiriančią nuo dabartinės bendrinės lietuvių kalbos pagrindą sudarančios tarmės, nors rašydamas A. Šleicherio gramatikos recenziją pirmenybę teikė žemaičių tarmei.

Patys didžiausi J. Juškos nuopelnai lietuvių filologijai ir apskritai kultūrai, žinoma, yra jo darbas su brolio Antano dainų rinkiniu ir lietuvių kalbos žodynu. Jis beveik kasmet atostogauti atvažiuodavo pas brolių Antaną, padėdavo jam tvarkyti surinktą žodyno ir dainų medžiagą, ją perrašinėdavo. Abu broliai dalindavosi savo patyrimu.

Antano surinktą medžiagą, oficialiai visur atstovavo brolis Jonas. Jis rašė bei pasirašinėjo ir dainų rinkinių pratarmes.

Antanas Juška gimė 1819 m. birželio 16 d. Daujotų k., Ariogalos vlsč., Raseinių r., neturtingų, nuomojusių svetimus dvarus, bežemių žemaičių bajorų šeimoje. Kaip ir brolis, mokėsi Kražių gimnazijoje, kur baigė penkias klases. Be kita ko, tarp jų mokytojų čia buvo ir didysis lietuvių švietėjas Motiejus Valančius.

1843 m. baigęs Vilniaus kunigų seminariją, kunigavo įvairiose parapijose. Kunigaudamas Zarasuose mokėsi muzikos – skambinti fortepijonu ir groti smuiku, daug skaitė. Vėliau gyveno įvairiose Lietuvos vietose Obeliuose, Antazavėje, Ukmergėje, Pušalote, Lyduvėnuose, Vilkijoje, Veliuonoje, Alsėdžiuose. Tautosaką pirmiausia pradėjo rinkti kalbos reikalui. Yra žinoma, kad dirbdamas Ukmergės gimnazijoje, apie 1850 m. jau rinko lietuvių kalbos medžiagą ir organizavo mokinių grupes, kurios užrašinėjo lietuvių kalbos žodžius frazeologizmus, rinko patarles ir priežodžius. Dar vėliau A. Juška pradėjo domėtis liaudies dainomis ir papročiais.

Iš Ukmergės Antanas persikėlė gyventi į Pušalotą, ten rinko ne tik kalbinę medžiagą žodynui sudaryti, bet ir dainas, kurių užrašė nemažą kiekį.

1862 m. iš Pušaloto buvo perkeltas į Lyduvėnus. Norėdamas daugiau laiko skirti tautosakai rinkti, atsisakė klebonijos administravimo darbo ir prašėsi paskiriamas kur nors vikaru. Buvo perkeltas į Vilkiją. Čia jis atsidėjo dainų rinkimo darbui: eidavo į kaimus pas dainininkus, pas darbininkus, kur tik tikėdavosi galėsiąs nugirsti ir užrašyti dainų ar kalbos medžiagos.

Šiuo laikotarpiu A. Juškos veiklą visokiais būdais skatino buvęs jo mokytojas vyskupas M. Valančius. 1861–1863 m. Žemaičių vyskupijos vizitacijų metu jis porą kartų aplankė tuomet jau aktyviai liaudies dainas ir lietuviškus žodžius užrašinęsį kunigą A. Jušką,

klebonavusį Pušalote, kiek vėliau – Vilkijoje. Pamatęs jo sukaupus folkloro ir žodyno užrašus, esą primygtinai skatinęs kuo greičiau visą šį turtą paskelbti, nes „rankraščiai, kad ir kaip jie brangūs būtų, patekę žmonėms į rankas, nueina duonai arba pyragams kepant pakloti“. Vaizdingą vyskupo paraginimą A. Juška perpasakojo broliui Jonui. Šis jį įtraukė į 1880 m. lapkritį profesoriui Janui Boduenui de Kurtenė adresuotą laišką, kuriame, pastarojo paprašytas, išsamiai surašė prieš mėnesį mirusio kunigo Antano biografijos duomenis.

1863 m. artimas A. Juškos bendravimas su paprastais žmonėmis sukėlė įtarimų carinei administracijai. Jį apkaltino ryšiais su sukilėliais ir devynis mėnesius kalino Kauno kalėjime. Tačiau parapijos klebonas, paprasti žmonės jį labai gynė, o ir įkalčių surinkti nepavyko, tad teko paleisti. Tvirtų žinių apie A. Juškos dalyvavimą sukilimo reikaluose iki šiol neaptikta.

Išleistas iš kalėjimo ir perkeltas į Veliuoną, nežiūrėdamas carinės valdžios represijų, dainų rinkimą tęsė dar intensyviau ir skyrė tam dar daugiau. Veliuonoje A. Juška išgyveno iki 1871 m. Jos apylinkėse surinko didžiausią dalį tautosakos kūrinių.

Iš Veliunos persikėlė gyventi į Alsėdžius, kur taip pat rinko dainas, tačiau tokios plačios dainų rinkimo veiklos kaip Veliuonoje nebeišvystė.

A. Juška tikrąja šio žodžio prasme buvo legendinis lietuvių tautosakos ir lietuviškų žodžių rinkėjas. Dirbdamas daugiausia Veliunos apylinkėse, jis užrašė apie 7 000 liaudies dainų, apie 2 000 melodijų. Lietuvių liaudies dainų rinkiniai „Lietuviškos dainos“, „Svotbinės dainos“ ir veliuoniečių vestuvių aprašas „Svotbinė rėda“ yra vieni pačių vertingiausių iš iki šiol išleistų lietuvių liaudies dainų rinkinių. A. Juškos dainų rinkiniai yra svarbi medžiaga kiekvienam lietuvių liaudies dainų, liaudies buities bei etnografijos tyrinėtojų ir filologui. Be šių darbų A. Juška išsamiai aprašė Pušaloto ir Veliunos apylinkių

vestuvių papročius, sudarė trisdešimties tūkstančių žodžių bei frazeologizmų žodyną. Šiuos žodžius užrašė klausydamasis vietinių gyventojų, paaiškindamas juos atitinkamais jų reikšmę iliustruojančiais sakiniais. Šiems darbams A. Juška paskyrė ne tik svarbiausią savo gyvenimo dalį, bet ir visą turtą. Manoma, kad už sutrukdytą laiką savo dainininkams ir dainininkėms jis mokėdavęs anais laikais didelius pinigus: už darbymečio metu padainuotą dainą moterėlė gaudavo nuo 7 iki 30 kapeikų. Tai gana daug, nes už šv. Mišių auką pats gaudavo 30 kapeikų.

Ne be reikalo sklido gandai apie nepaprastus šio kunigo turtus. Girdi, pinigų jis turėjęs tiek, kad bijodamas, jog šie nesupelytų, verdavo ant virvučių ir džiovindavo savo kambaryje. Tačiau tie „pinigai“ buvo ne kas kita kaip kortelės su lietuviškais žodžiais. Vėliau atėjo laikas, kai A. Juška nustojo dalyti pinigus už dainas ir sugalvojo savotiškas varžytuves. Tos moters ar mergaitės, kuri padainuos daugiausia ir rečiausių dainų, laukė „dainų karalienės“ vardas ir ypač spalvinga, brangi skara. Laimėti šį titulą buvo didelė garbė.

A. Juškos surinktose dainose atsispindi ne tik jo laikotarpio, bet ir kelių šimtmečių kaimo gyvenimas. Tai Lietuvos veidrodis. Jose dainuojama apie darbus, sunkią kaimiečių dalį, jų papročius, ėmimą į rekrūtus, vestuves, meilę ir mirtį. Jos aprėpia visą sodiečio gyvenimą. Brolių Juškų surinktos, redaguotos ir paskelbtos lietuvių liaudies dainos yra neįkainojamas mūsų kultūros lobis.

A. Juška ne tik paskyrė daug jėgų ir energijos tautosakai rinkti, bet ir siekė savo darbą atlikti pagal to meto tautosakos mokslo reikalavimus, kadangi buvo planuojama pateikti šią medžiagą kaip mokslinį darbą. „Lietuviškų dainų“ II tomo pratarmėje sakoma, kad „surinkimas veliuniečių dainų spausdintas yra su ta mįsle, kad tyrėjai būdo lietuvių senovės gadynės rastų sau čia šiokią tokią medžiagą dėl savo mokytų ištyrinėjimų“.

DAINOS

14.

<p>1. Vaziūsim, vaziūsim,
Čionāj ne būsīm,
Sáva miēļaj motynēļej
Širdēļy sugrandīnsim.</p>	<p>4. Jr mes mātēm, ir regējom
Tāmstas miēļā bernēļi,
Viduf māmu, viršum vāndene
Pļaukē, kajp zelzinēlis.</p>
<p>2. Susapnāva panytēļa
ļovēļy gulēdama,
Kad paskēnda māna miēļas,
Par māres vaziūdama.</p>	<p>5. Ejče kļāusti tetušēle,
Kur kavōti bernēļi?
Ar bažnīcio po altōru?
Ar vidurj šventōriaus?</p>
<p>3. Ejče kļāusti susēdēlu:
Ar ne mātēt bernēļi?
Ar ne mātēt, ne regējoť,
Māna miēļā bernēļi?</p>	<p>6. Aš išgirdau, šit, atlydzia
Māna miēļā bernēļi,
Su varpēlejs, vargonēlejs
Jr didziom paradēlom.</p>
7. Auga mēdis iš āšaru,
Kur aš patī stovējau,
Tegul māta visi zmōnis,
Kad aš ščyrāj mylējau.

15.

<p>1. Aj, bēda, bēda,
Bēda priē bēdōs,
Kad mergūžē uz vandēns.</p>	<p>4. O kajp parkēlau,
Prudēju vērkti,
Kajp gegūtē kukūti.</p>
<p>2. Pats pūši kirtaū,
ļajvūžī dariaū,
Pats mergūžē parkēlau.</p>	<p>5. Ej, cit, ne vērki,
Mānu mergūžē,
Baļtoji lelijlē.</p>
<p>3. Kōlej parkēlau,
Tōlej tylēju,
Šiļkū šīūbā dēvēju.</p>	<p>6. Galē tēvēlu,
Mārgu dvarēlu
Baļtā jēva zydēju.</p>

14

<p>1. Važiuosim, važiuosim,
Čionai nebūsime, —
Savo mielai motinėlei
Sirdelę sugraudinsim.</p> <p>2. Susapnavo panytėlė,
Lovelėj gulėdama,
Kad paskendo mano mielas,
Per mares važiuodamas.</p> <p>3. Eičiau klausti susiedėlių:
— Ar nematėt bernelį?
Ar nematėt, neregėjot
Mano mielą bernelį?</p> | <p>4. — Ir mes matėm, ir regėjom
Tamstos mielą bernelį:
Vidur marių, viršum vandenio
Plaukė kaip zelzinėlis.</p> <p>5. Eičiau klausti tetušėlio,
Kur kavoti bernelį?
Ar bažnyčioj po altorium,
Ar vidury šventoriaus?</p> <p>6. Aš išgirdau — šit atlydi
Mano mielą bernelį
Su varpeliais, vargonėliais
Ir didžiom paradėlėm.</p> |
|--|---|
7. Auga medis iš ašarų,
Kur aš pati stovėjau, —
Tegul mato visi žmonės,
Kad aš ščyrai mylėjau.

15

<p>1. Ai, bėda, bėda,
Bėda prie bėdos,
Kad mergužė už vandens!</p> <p>2. Pats pušį kirtau,
Laivužį dariau,
Pats mergužę perkėliau.</p> <p>3. Kolei perkėliau.
Tolei tylėjo,
Šilkų šiūbą dėvėjo.</p> | <p style="font-size: 2em; line-height: 1;">}</p> <p>2 k.</p> <p>4. O kai perkėliau,
Pradėjo verkti,
Kaip gegutė kukuoti.</p> <p>5. — Ei, cit, neverki,
Mano mergužė,
Baltoji lelijėle!</p> <p>6. Gale tėvelio
Margo dvarelio
Balta ieva žydėjo.</p> |
|---|---|

* Zvaigždutė prieš dainos numerį žymi, kad šios knygos priede duodama dainos melodija.

7. O tie ziedēlej,
O tie baltuējē
Vēdē jūdas ūgēles.
8. O tos ūgēlēs
O tos jūdósios
Výnu, midum kvepēju.
9. Jūdós ūgēlēs —
Taj ašarēlēs,
Baltī ziēdaj — žodēlej.

16.

1. Ej, éjsu, éjsu,
Aš če ne búsu,
Če ne mánu namélej.	} ds	3. Jū ilgiau búsu,
Didžiau sudziúsu,
Kajp lendrēlē subūsu.
2. Čē dūna jūda,
Ni tos ne dūda,
Noť badū numarīti.		4. Dīrvos kulūtos,
Piēvos ķensūtos,
Ne tink mánu širdēlej.

5. Pas matušēļē
Piēvēlēs lýģios,
Dirvēlēs ne kulūtos.

17.

1. Ej éjčiau ļaúķā
Pasizaurēti,
Kas té ļauķē girdēti.	} ds	4. Sūņsčiau patvāda
Ļ Tīlžēs miēštā,
Kad parvēžtu lēkarstu.
2. Išpūlē ūdas
Iš aņzūlēlu,
Nusisūku sprāndēļi.		5. Pārvezē drīgnu,
Visóku šaknū,
Nēra arēļkos álvēs.
3. Atbēgu meškā,
Didī lēkorka,
Ūdu sprāndať tajsyti.		6. O tať musēlē,
Biēsu pusēlē,
Išģērē arelkēļē.

7. O tie žiedeliai,
O tie baltieji,
Vedė juodas uogelės.

8. O tos uogelės,
O tos juodosios,
Vynu, midum kvepėjo.

9. Juodos uogelės —
Tai ašarėlės,
Balti žiedai — žodeliai!

16

Pocalė

1. Ei, eisiu, eisiu,
Aš čia nebūsiu,
Čia ne mano nameliai } 2 k.

3. Juo ilgiau būsiu,
Didžiau sudžiūsiu,
Kaip lendrelė siūbuosiu.

2. Čia duona juoda,
Nė tos neduoda,
Nor badu numarinti.

4. Dirvos kūliuotos,
Pievos kemsuotos,
Netink mano širdelei.

5. Pas motušėlę
Pievelės lygios,
Dirvelės nekūliuotos!

17

Masaitienė

1. Ei, eičiau lauką
Pasižiūrėti,
Kas ten lauke girdėti. } 2 k.

4. Siųsčiau padvadą
Į Tilžės miestą,
Kad parvežtų liekarstvų.

2. Išpuolė uodas
Iš ąžuolėlio,
Nusisuko sprandelį.

5. Parvežė drignių,
Visokių šaknų,
Nėra arielkos alvės.

3. Atbėgo meška,
Didi liekorka,
Uodo sprandą taisyti.

6. O ta muselė,
Bieso puselė,
Išgėrė arielkėlę.

7. O kad pagāučiau,
Gývą pakārčiau,
Ī zāļajī berzēļī.
9. Kūpčius derēju,
Cigóns ziurēju,
Bajórs mūsēs norēju.
8. Ēju musēlē
Didziūs mēstēlus,
Trys bernýcej norēju,
10. O ne musēlē,
Būvu panēlē,
Bajorájču mergēlē.
11. Gēriau diēnūzē,
O ir naktūzē
Vis rīnckajī vynēļī.

18.

1. Ej, kanó, kanó
Žālas kiēmēlis?
Žālas rútu darzēlis?	} ds	5. O jī nuvēju
Ī pamarēļē,
Plónú drobēlu skālbti.
2. Mānu tēvēlu
Žālas kiēmēlis,
Žālas rútu darzēlis.		6. O ir atjója
Jāunas bernēlis,
Pajūrēms pamarēlēms:
3. Ej, ējsim, skýnsim,
Vajnīkq pīnsim,
Sesēļē. parēdýsim.		7. Ej, padē Diōvas,
Jaunā mergēlē,
Drobēlu skalbejēlē.
4. O kur jī dīngu,
Kur jī nuvēju
Taip gražēj parēdýta?		8. Ej, kqñ tu skalbtī?
Kam tu blikūñjī,
Sāvu plónas drobēles?
9. Ej, aš sau skalbtī,
Aš sau blikūñju,
Sāvu plónas drobēles.		

7. O kad pagaučiau,
Gyvą pakarčiau
Į žaliąjį berželį.
9. Kupčius derėjo,
Čigons žiūrėjo,
Bajors musės norėjo.
8. Ejo muselė
Didžius miestelius, —
Trys bernyčiai norėjo,
10. O ne muselė, —
Buvo panelė,
Bajoraičio mergelė.
11. Gėriau dienužę,
O ir naktųžę
Vis rinckąjį vynelį.

•18

Teresienė

1. — Ei, kieno, kieno
Žalias kiemelis,
Žalias rūtų darželis? } 2 k.
5. — O ji nuėjo
Į pamarėlę
Plonų drobelių skalbti.
2. — Mano tėvelio
Žalias kiemelis,
Žalias rūtų darželis.
6. O ir atjojo
Jaunas bernelis
Pajūrėms pamarėlėms:
3. Ei, eisim, skinsim,
Vainiką pinsim,
Seselę parėdysim.
7. — Ei, padėk dievas,
Jauna mergele,
Drobelių skalbėjėle!
4. — O kur ji dingo,
Kur ji nuėjo
Taip gražiai parėdyta?
8. Ei, ką tu skalbi,
Kam tu blykiuoji
Savo plonas drobeles?
9. — Ei, aš sau skalbiu,
Aš sau blykiuoju
Savo plonas drobeles.

19.

1. Ej, kúma, kumyčiùkē,
Kas girdēt pas tãvę? } ds
Mánu vyfras úsą pùčia, } ds
Ir aņt šaliēs łájku mùčę: }
Taj girdēt pas mǎņę.
2. Ej, kúma, kumyčiùkē,
Kas daugiaú te girdēt?
Mánu šėšurs rugiùs véža,
Į kárčemą rublùs néša:
Taj girdēt pas mǎņę.
3. Ej, kúma, kumyčiùkē,
Kas daugiaú te girdēt?
Mánu anyta išsiziójus,
Aplink kaļbàs apnešiójus:
Taj girdēt pas mǎņę.
4. Ej, kúma, kumyčiùkē,
Kas daugiaú te girdēt?
Mánu diėvers kamps nũ kámpu,
Kąn pasakaú, kǎnčius rǎnko:
Taj girdēt pas mǎņę.
5. Ej, kúma, kumyčiùkē,
Kas daugiaú te girdēt?
Mánu móšos dũną mĩnku,
Iš kepałú mĩltus rĩnku:
Taj girdēt pas mǎņę.
6. Ej, kúma, kumyčiùkē,
Kas daugiaú te girdēt?

19

Teresienė

1. — Ei kūma, kūmyčiuke,
Kas girdėt pas tave? } 2 k.
— Mano vyras ūsą pučia } 2 k.
Ir ant šalies laiko mučę —
Tai girdėt pas mane.
2. — Ei kūma, kūmyčiuke,
Kas daugiau ten girdėt?
— Mano šešurs rugius veža,
Į karčiamą rublius neša —
Tai girdėt pas mane.
3. — Ei kūma, kūmyčiuke,
Kas daugiau ten girdėt?
— Mano anyta išsižiojus,
Aplink kalbas apnešiojus —
Tai girdėt pas mane.
4. — Ei kūma, kūmyčiuke,
Kas daugiau ten girdėt?
— Mano dievers kamps nuo kampo.
Ką pasakau — kančius rankoj —
Tai girdėt pas mane.
5. — Ei kūma, kūmyčiuke,
Kas daugiau ten girdėt?
— Mano mošos duoną minko,
Iš kepalų miltus rinko —
Tai girdėt pas mane.
6. — Ei kūma, kūmyčiuke,
Kas daugiau ten girdėt?

~~~~~

Mānu piēmens gerāj dārē,
Kad po bultes kīaules gānē:
Taj girdēt pas māņ.

7. Ej, kúma, kumyčiūkē,
Kas daugiaú te girdēt?
Mānu skérdzius daug išmánū,
Kad po piēvas kārves gānu:
Taj girdēt pas māņ.

8. Ej, kúma, kumyčiūkē,
Kas daugiaú te girdēt?
Visī piktī, kaip katināj,
Išsipútē kaip kurkināj:
Taj girdēt pas māņ.

20.

1. Ej, kumùzē, }
Kumùzē, širdùzē, } ds
Kūdēl māņ }
Ī svečiūs ne prašāj? } ds

2. Kān aš tāvē,
Kumùzē, prašýsu
Aš ne turiū,
Kur tāvē parvēsti.

3. Pasistačiaú
Trobùzē ant vandēns,
Parsīvedziau
Kumùzē giminùzē.

4. Pasigavaú,
Žuvélē, ášerī,
Gardī mānu
Žuvùzē, ašerýs.

5. Gardī mānu
Žuvuzē, ašerýs,
Slaunī mānu
Giminùzē, kumùtē.

6. Pasigavaú
Gájgaļā ant vandēns,
Aš nūveziau
Gájgaļā ģ túrgā.

— Mano piemens gerai darē,
Kad po bulbes kiaules ganē —
Tai girdēt pas mane.

7. — Ei kūma, kūmyčiuke,
Kas daugiau ten girdēt?
— Mano skerdžius daug išmano,
Kad po pievas karves gano —
Tai girdēt pas mane.

8. — Ei kūma, kūmyčiuke,
Kas daugiau ten girdēt?
— Visi pikti kaip katinai,
Išsīpūtę kaip kurkinai —
Tai girdēt pas mane.

•20

Patašiuvienė

1. — Ei kūmužė, Kūmužė širdužė, Kodėl mane Į svečius neprašai?	} 2 k. } 2 k.	4. Pasigavau Žuvelę — ešerį; Gardi mano Žuvužė — ešerys.
2. — Ką aš tave, Kūmužė, prašysiu, Aš neturiu, Kur tave parvesti.		5. Gardi mano Žuvužė — ešerys, — Slauni mano Giminužė — kūmutė.
3. Pasistačiau Trobužę ant vandens, — Parsivedžiau Kūmužę — giminužę.		6. Pasigavau Gaigalą ant vandens, Aš nuvežiau Gaigalą į turgų.

7. Uz gājgaļā
Dórēļi aš gavaū.
Uz dórēļi
Dudórių nusamdziaū.
8. Padudūki,
Dudóriau, padudūk,
Pašóks mánu svetēlej
Po dúda.
9. Susiprašiaū
Bobēles dēl kaļbós,
O tūs senūs diēdēlus
Dēl ródos.
10. Susiprašiaū
Mergēles dēl šókimu
O tūs jaunūs bernēlus
Dēl mergú.
11. Susibarē
Diēdēlej dēl lazdu,
O tos sēnos bobēlēs
Dēl ragēlu.
12. Susibarē
Mergēlēs dēl šókimu;
O tie jaunī bernēlej
Dēl mergú.

21.

1. Ej, lústas, lústas
Ma pas motynēlē,
Linksmāj rutēles sējau, } ds
Linksmāj rutēlēs dýgu. }
2. O kad aš ējaū
Par dīdī dvarēļi,
Dvarūzis suduņzgēju,
Vajnikēlej mirgēju.
3. O kad aš ējaū
Ļ rútu derzēļi,
Durūžēs subīldinau,
Rutēles nugāndinau.
4. O kū nusigānduť,
Rutēlēs mánu,
Retáj mánu ļankumos,
Ašarēlēms ļájstumos.
5. O kad aš ējaū
Ļ áukštā svirnēļi,
Durūžēs subīldinau,
Močiutē pabūdinau.
6. O kad aš ējaū
Ļ márgā skrynēlē,
Raktūžis suskāmbinau,
Močiutē pravīrkdinau.
7. Ej, cit, ne vérki,
Mánu motynēlē,
Tu, mánu motynēlē
Močiutē, širdužēlē.
8. O tu prisivérksi,
Mánu motynēlē,
Ānkstī rýtā kēldama,
Dukrēles ne rāsdama.

7. Už gaigalą
Dorelį aš gavau,
Už dorelį
Dūdorių nusamdžiau.

8. — Padūduoki,
Dūdoriau, padūduok,
Pašoks mano sveteliai
Po dūda.

9. Susiprašiau
Bobeles dėl kalbos,
O tuos senus diedelius —
Dėl rodos.

10. Susiprašiau
Mergelės dėl šokimo,
O tuos jaunos bernelius —
Dėl mergų.

11. Susibarė
Diedeliai dėl lazdų,
O tos senos bobelės —
Dėl ragelių.

12. Susibarė
Mergelės dėl šokimo,
O tie jauni berneliai —
Dėl mergų.

*21

Šopytė

1. Ei, liustas, liustas
Man pas motinėle:
Linksmi rūtelės sėjau, } 2 k.
Linksmi rūtelės dygo.

2. O kad ašėjau
Per didį dvarelį,
Dvaružis sudunzgėjo,
Vainikėliai mirgėjo.

3. O kad ašėjau
Į rūtų darželį,
Duružes subildinau,
Rūtelės nugandinau.

4. O ko nusigandot,
Rūtelės mano,
Retai mano lankomos,
Ašarėlės laistomos?

5. O kad ašėjau
Į aukštą svirnelį,
Duružes subildinau,
Močiutę pabudinau.

6. O kad ašėjau
Į margą skrynelę,
Raktužius suskambinau,
Močiutę pravirkdinau.

7. Ei, cit, neverki,
Mano motinėle!
Tu mano motinėle,
Močiute širdužele!

8. O tu prisiverksi,
Mano motinėle,
Anksi rytą keldama,
Dukrelės nerasdama.

DAINU MELODIJOS

---

15 [1590 (1653)]. Var. 1593.

Ai, bé _ da, bé _ da, bé _ da prie
bé _ dos, kad mer _ _ gu _ zè už van _ dens.

SD 396, 853

15 [1591 (1654)]. Var. 1592.

Ai, bé _ da, bé _ da, bé _ da prie bé _ dos,
kad mer _ _ gu _ zè už van _ dens.

SD 396, 853

17 [1594 (1657)].

Ei, ei _ člao lau _ ka pa _ si _ žiū _ rė _ ti,
kas ten lau _ ke gir _ _ dė _ ti.

18 [1595 (1658)]. Var. 121, 736, 1121, 1122.

Ei kie _ no, kie _ _ no ža _ lias kie _
_ me _ lis, jo _ va _ ru _ žio krū _ me _ lis?
«ža _ lias rū _ tų dar _ _ žė _ _ tiis»

D 1079.

20 [1123 (1168)].

Ei kū_mu_te, kū_mu_te, kū_mu_te,
(šir_du_že)

ko_dél ma_ne i sve_čius ne_pra_šai?

21 [1598 (1661)].

Ei, lius_tas, lius_tas man pas mo_ti_nė_lę:

linksmai rū_te_les sé_jau, linksmai rū_te_lės dy_go.

24 [1599 (1662)].

Ei tu, lie_pe_le ū_zuo_nė_le,

ū_ža_vai ry_tą va_ka_rė_lį.

27 [1601 (1664)]. Var. 1602, 1603.

Ei, to_li to_li, la_bai to_li pen_ki bro_le_liai

šie_ną pio_vė, pen_ki bro_le_liai šie_ną pio_vė.

D 895.

27 [1602 (1665)].   Var. 1601, 1603.

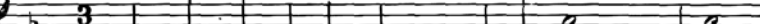
24. [1962 (1965)]. var.: 1961, 1968.

Ei, to _ li to _ li, la _ bai to _ _ _ li

pen _ ki bro _ _ _ le _ liai še _ na pio _ _ _ vé.

D 895.

27 [1603 (1666)].   Var. 1601, 1602

 Ei, to _ li to _ li, la _ bai to _ _ _ li

 pen _ ki bro _ _ _ le _ liai šie _ na pro _ _ _ vè.

D 895.

31 [1605 (1668)]. Var. 976, 977, 285.

Al, var __ gios, var _____ gios ma __ no die __
ne _____ lēs, ka _ da aš jas iš _____ varg _____ siu?

D 588

36 [1606 (1669)]. Var. 1382.

Ant kalnėliais vaikščio — da ma, žemuo gė les ran kio — da ma,
a vių pul ka ga ny da ma, sa vo jau ni kio lauk da ma.

43 [1608 (1671)]. Var. 1609, 1610.

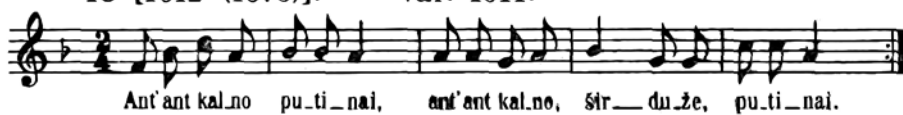
D 44, 640, 1477, 1478, 1503, 1093.

48 [1611 (1674)]. Var. 1612.

SD 90.

48 [1612 (1675)]. Var. 1611.

SD 90.

49 [1613 (1676)].

50 [1472 (1533)]. Var. 1473.

Ant' at _bė _ga lai _vu _zis, at _liū _liuo _ja lai _vu _zis

pro tē _ve _lio va _rio var _tais, pro stik_lo lan _ge _liu, _ge _liu.
(var_tus) (lan _ge _lj, _ge _lj)

SD 1034.

50 [1473 (1534)]. Var. 1472.

Ant' at _bė _ga lai _vu _zis, at _liū _liuo _ja [juo_da _sis,]
<lai _vu _zis>

pro tē _ve _lio va _rio var_tus, pro stik_lo lan _ge _lj.

SD 1034.

51 [1306 (1355)]. Var. 1305.

Ant kal _no ma _lū _né _lis, pa _kal _nėj

e _žė _rė _lis, ten krykš_tė, nar _dė;

rai _ba an _te _lė ma _lū _no e _žė _rė _ly.
<slė _ra>

SD 803, 804, 333.

52 [1614 (1677)].

Ant kal _ no kal _ nu _ žė _ lio, pa _ kal _ nėj lan_ku _
 _ žė _ lėj; ten bly_kia_vo mer_gu_žė _ lė tris plo_ną_sias dro.be_les.

54 [1615 (1678)].

Ant kal_ne_lio li_gi ke_lių, pa_kal_nė_lėj sau_sa,
 ne_čės_ly_vas tas ber_ny_tis, kurs mer_gy_tės klau_so.

55 [1616 (1679)]. Var. 1065.

Ant kal_ne_lio, ant aukš_to_jo, ant kal_ne_lio,
 ant aukš_to_jo, stov mar_gas dva_re_lis, _re_lis.

61 [1617 (1680)].

Ar ei_si, ar no_ri, ar ei_si, ar no_ri, ar ei_si,
 duk_re_le, už ku_ni_go, duk_te_rė_le, už ku_ni_go?

ZODYNĖLIS

A

abrakas, -o (sl.) — abišalė; arklių pašaras (avižos).
aipinti, -ina, -ino — lepinti.
aklė, -ės — aklis, žabalė.
akrūtas, -o (germ.) — rekrutas, naujokas.
akvatus, -i (sl.) — turys norą, akvatą.
alاسas, -o (sl.) — balsas; triukšmas.
alūžna, -os (sl.) — vargšui duodama išmalda.
alvė, -ės (germ.) — puodelis (pusės litro ar mažesnis).
anas, -a — jis, ji.
anei, anė — nel, nė.
apdumti, -ia, -ė — apnešti, užnešti.
apynotas, -o — apynių daržas, apynynas.
apipiešti, -ia, -ė — aprašyti.
aprédytojus, -aus (hibr.) — tvarkytojas, apvaizda, dievas.
apsūdyti, -ija, -ijo (sl.) — nutelsti, nuspręsti; apskelbti, apkalbėti, apšmeižti.
ardas, -o — jaujos kartis, ant kurios stato džiovinamus linus ar javus.
arosinis, -ė (sl.) — iš aroso (tam tikros medvilnės) siūlų austas audeklas.
atbildinti, -ina, -ino — ateiti.
atboti, -oja, -ojo (sl.) — vengti, bijoti, paistyti.
atgužėti, -guža, -ėjo — būriu ateiti, atvykti.
atkakti, -a, -o — atvykti, ateiti.
atkalėdoti, -oja, -ojo (sl.) — atvažiuoti, ateiti (seniau kunigai apie kalėdas lankydavo žmones, rinkdami duokles).
atkulinti, -ina, -ino — atšerti, atgaivinti.

atlasas, -o, ir **atlosas** (sl.) — šilkinė medžiaga.
atpildyti, -o, -ė — atlyginti.
atrubės, -ių (sl.) — sėlenos.
atsivainoti, -oja, -ojo (sl.) — atsikalbėti, apkalbėti; išpeikti; žr. vainoti.
atskudurliuoti, -iuoja, -iavo — apiplyšusiam, nusišėrusiam ateiti.
atvandruoti, -uoja, -avo (sl.) — ateiti, atkeliauti.
avikinis, -ė — avinis; avikinė mėsa — avies mėsa, aviena.
avižius, -iaus — žirgelis, laumės žirgas, velnio arklys.

B

balsynė, -ės — baltų kiškių vieta.
baltikis, -io — tokia grybų rūšis.
barilka, -os (sl.) — statinaitė.
baronai, -ų (sl.) — kailiniai.
be — bei, ir; ar, begu.
ben — bent.
bėrlinka, -os (sl.) — senovinis pinigais (7¼ kapeikos).
bertainis, -io (germ.) — ketvirtadalis, ketvirtis.
by (sl.) — kad, kad tik, jei; nors; lyg, tarsi, rodos, it.
bičiukas, -o — bitės vaikas, bitukas.
bičiulienė, -ės — bičiulė, bitininkė.
biksvės, -ių (germ.) — kelnės.
bimbaldas, -o — sparva.
bimbti, -ia, -ė — zirzti, zembti, zvimbti.
bimvapsa, -os — toks vabzdys.
biržis, -io — birželis.

blezdinga, -os — kregždė su ruda pakakle.
blykiuoti, -iuoja, -iavo (germ.) — patiesus ant pievos audeką baltinti; balti, blukti.
bliozė, -ės (germ.) — tabokos maišelis; piniginė.
blūdonėlis, -ė (sl.) — klajotojas.
bo (sl.) — o, nes.
bobnyčia, -ios (sl.) — bažnyčios dalis prie įėjimo.
boti, -ja, -jo (sl.) — paisyti, bijoti.
bovas, -o (sl.) — žaidimas, žaislas.
bovelna, -os (sl.) — medvilnės siūlai arba audeklas.
bradečka, -os (sl.) — seniau buvęs kalinių apdaras.
brandis, -džio — branda, derlius.
branguynas, -o (germ.) — degtinė.
bryzas, -o (sl.) — gabalas lašinių, mėsos ar ko kito.
broterėlis, -io — brolelis.
bruslotas, -o (sl.) — vasarinis apsiaustas.
bruzgenti, -ena, -eno — skubėti.
bruzgus, -i — vikrus, miklus, greitas.
būbuolėlis, -ė — būbuonėlis, kas būbuoja (baubia).
buinus, -i (sl.) — vešlus, riebus, tvirtas.
bujoti, -oja, -ojo (sl.) — augti, tarpti, vėžėti.
bukis, -io — bukas daiktas, žmogus; apsileidėlis, tinginys, žioplys.
bumburuoti, -uoja, -avo — pumpuruoti.
būras, -o (germ.) — Prūsų krašto valstietis, sodietis.
burlynė, -ės — purvynė, purvynas.
burva, -os (sl.) — vienos spalvos drabužių karta; eilutė, kostiumas.
butas, -o — pirkios priemenė (dažniausiai su ugniakuru).

C

cimbolai, -ų — styginis muzikos instrumentas, panašus į kankles, citrą.
cimboliška, -os — styginis muzikos instrumentas.

cirulninkas, -o (sl.) — kirpėjas.
ciūgas, -o (sl.) — eilė, grandinė, vilkstinė.
cnała, -os (sl.) — dorybė.
cnatlyvas, -a (sl.) — doras, skaistus.
cūdas, -o (sl.) — stebuklas, nuostabus dalykas.

C

čeklelė, -ės — čivylis (kikilių šeimos paukštis).
čepčius, -iaus (sl.) — senoviška moteriška kepurė, nuometas.
čertas, -o (sl.) — velnias.
čestavoti, -oja, -ojo (sl.) — vaišinti.
čėstis, -ties (sl.) — laimė.
čeverkyuotas, -a (sl.) — apsiavęs su užvarstomomis korpėmis (čeverykais).
čėžėti, -a, -ėjo — čiulbėti, čirškėti.
čyras, -a (sl.) — teisingas, doras, grynas.
čirpulis, -ė — kas čirpia, čirplys, verksnys.
čiužinėti, -ėja, -ėjo — vaikštinėti kojas velkant, šliaužioti, valkiotis.
čiužūnailė, -ės — čiužinėtoja (lapės epitetas).

D

dabar — dar.
daboti, -oja, -ojo (sl.) — žiūrėti su patikimu, mylėti; saugoti, prižiūrėti; sng.: patikti, pamilti.
daiktas, -o — nuo daikto — paeiliui, iš eilės.
dambra, -os — dūda.
dambruoti, -uoja, -avo — griežti dambra; žr. dambra.
dargus, -i — darganotas.
daryti, -o, -ė — dažyti.
darmas, -a (sl.) — tuščias; žr. dykas.
darmus, -i (sl.) — žr. darmas.
davalia, -ios (sl.) — patenkinimas.
degesiukas, -o — toks paukštelis.
delmonas, -o (sl.) — kišenė; piniginė.

dešimtinė, -ės — dešimtoji pajamų dalis; dešimties skatikų pinigai.
dibka, -os (sl.) — rąstagalys, į kurį įdėdavo nusikaltėlio kojas.
dygėti, dygi, -ėjo — diegti, dygsėti; perštėti.
dyminis, -ė (sl.) — padarytas iš dymo (keturnyto raštuoto audeklo).
dimnas, -a — nuostabus, nepaprastas, keistas.
dingoti, -oja, -ojo — būti neaiškiam nujautimui, rodytis, matytis; manyti.
dyvotis, -ojasi, -ojosi (sl.) — stebėtis.
do (sl.) — per.
dora, -os — tinkamumas, gerumas, nau dingumas.
doslus, -i — dosnus.
draugas, -a — draugas.
draugė, -ės — draugystė, būrys.
dūdorius, -iaus (sl.) — dūdininkas, griežikas.
dūma, -os (sl.) — mąstymas, mintis, sąjonė.
dumti, -ia, -ė — galvoti, tartis; pūsti.
dunzgenti, -ena, -eno — belsti, braškinti.
dunzgėti, dunzga, -ėjo — dundėti, bildėti.
dunzgingti, -ina, -ino — dunzgenti, daužyti.
duoba, -os — duobė; drevė.
durti, -ia, -ė — jungti, siūti.
dvaras, -o (sl.) — kiemas, sodyba, ūkis (seniau kiemas, sodyba buvo vadinama dvaru).
dvikartė, -ės — dviguba paklodė, vartojama vietoj antklodės; patalų užvalkalas.
dzingilis, -io — varpelis, skambutis.

E

eidamoškas, -o (sl.) — tam tikras šilkinis audeklas.
eidaininkas, -ė — greitakojis (apie žirgą).
eidininkas, -o — eiklus žirgas.
eiti, eina, ejo — skristi, lėkti.
eldžia, -os — laivas, valtis.

G

gaisrus, -i — šviesus, skaidrus, aiškus.
gal (esam. I. III asm.) — gali, galima.
galionas, -o — auksiniais ar sidabriniais siūlais atausto audeklo apvadas ant drapanų ar baldų; brokatinė gėlėta juosta (moterų galvos papuošalas).
garbiny, -io — garbana (susiraitę plaukai, vilnos ar augalai).
gasas, -o (germ.) — gatvė, kelias.
gedauti, -auja, -avo — ilgėtis, liūdėti; klausinėti, ieškoti.
gega, -os — gegulė.
geltas, -a — gelsvas, geltonas.
gendrolius, -iaus (germ.) — generolas.
geresniai (aukšt. I.) — geriau.
gėrimas, -o — pokylis, išgertuvės.
gėris, -io — gėrimas, gėralas; gerumas; malonumas, džiaugsmas, linksmybė.
gilynio — gilyn.
girinis, -ė — giros kubilėlis.
glita, -os (germ.) — eilė, greta, vora.
glodnus, -i — lygus.
glušokas, -o — telervinas.
goblūras, -o (sl.) — ištekęsusių moterų seniau nešiota kepuraitė, kuriąavočia dėdavo nuolakai ant galvos.
gončas, -o (sl.) — šuo, skalikas.
gorčius, -iaus (sl.) — skysčių ar biralų saikas (arti trijų litrų).
gorinti, -ina, -ino — bauginti, gąsdinti, baidyti.
gotė, -ės — rusvos spalvos grybas (auga tiltais, krūvomis).
grazna, -os — grožis, pagražinimas, papuošimas; pirštinė.
grynyčia, -ios (sl.) — negyvenamasis trobos galas; klėtis, trobelė, pirkia.
grįstinis, -io — grindinys.
grįžėlė, -ės — griezlė.
grusli, grunda, grudo — liūsti, gaudintis.
grūsti, grūda, grūdo — varyti, ginti; stumdyti; ore būriu maišyti.

grūšis, -lo (sl.) — kriaušė.
gūbyti, -ija, -ijo (sl.) — naikinti, žudyti;
 skriausti, kankinti, kamuoti, engti.
gudinti, -ina, -ino — pratinti.
gulova, -os — pati, žmona.
gumuoti, -uoja, -avo — pamažu susilenkus
 eiti, krutėti.
gūruoti, -uoja, -avo — eiti arba bėgti pa-
 lengva, susitraukus, susikūprinus.

I

įgyliuoti, -luoja, -iavo — įzlyioti, įbėgti.
įlemti, -ia, -ė — iš anksto nustatyti, nu-
 spręsti.
ilgarietis, -ė — ilgakojis.
ing (sen. f.) — į.
irka, -os — išdirbtas ožio arba avies kal-
 lis; išskusto kailio siauros juostelės,
 dedamos tarp siūlių, siuvant netrauk-
 tus kailinius.
išberti, -ia, -ė — išvėtyti.
iščėstis, -ies (sl.) — laimė, sėkmė.
išduoti, -a, -ė — parodyti, leisti (balsą).
iškala, -os (sl.) — mokykla; žydų maldos
 namai.
iškleinioti, -ioja, -iojo — išeiti netiesiai,
 kraipantis.
iškrypšlinti, -ina, -ino — išeiti.
iškupčiavoti, -oja, -ojo (sl.) — išiminėti,
 išvaginėti.
išleisti, -džia, -do — išsiųsti; išvaryti, pa-
 daryti (degtinę).
išlelioti, -ioja, -iojo — šaukiant nuvaryti,
 nuvyti; išplūsti.
išmonė, -ės — išmanymas, supratimas.
išmoningas, -a — sumanus; gabus nau-
 jiems išradimams; įmantrus, nepa-
 prastas.
išmonis, -io — žr. išmonė.
išpleškinti, -ina, -ino — išvirtti.
išprovyti, -ija, -ijo (sl.) — nupirkti, įtai-
 syti.
išsikalbėti, -a, -ėjo — apkalbėti; apkaltin-
 ti; peikti, niekinti.

iššandyti, -o, -ė (germ.) — išspeikti; ap-
 šmeižti, pažeminti; išbarti.
iššaukti, -ia, -ė — garsiai kalbėti, dainuo-
 ti; prašyti, maldauti.
ištaisyti, -o, -ė — apvilkti drabužiais,
 puošti.
ištikti, -linka, -tiko — pagauti, užklupti.
ištvylini, -ina, -ino — tylomis išeiti, iš-
 spūdinti.
išvandruoti, -uoja, -avo (sl.) — apkeliauti.
išvokti, -ia, -ė — išvalyti.
išžargas, -a — išsižergęs, išsiskėtęs.
įžodyti, -o, -ė — pasakyti, išreikšti.

J

jaksas, -o (germ.) — moteriška liemenė.
jamui (sen. f., naud.) — jam.
jauniškė, -ės — jaunystė.
jeib — kad ir, nors.
jodžioti, -ioja, -iojo — jodyti, jodinėti.
jomis — joms.
jumperka, -os, jumperkė, -ės, jumpro-
 va, -os (germ.) — panelė.
jungėjas, -a — kas jungą deda, kinko.
juodaunyčia, -ios (hibr.) — juodas akso-
 minis kaspinas, moterų nešiojamas
 ant galvos.
jupa, -os (sl.) — ilgas su rankovėmis per
 galvą velkamas viršutinis moteriškas
 (senovėje ir vyrų) drabužis, suknelė.

K

kalbėti, -a, -o — apkalbėti.
kalė, -ės — gervė; šuns patelė; liežuvi-
 ninkė moteris.
kalėdoli, -oja, -ojo (sl.) — skolintis, pra-
 šinėti.
kalinys, -io — kalėjimas.
kalnelis, -io — kapinės.
kamisorius, -iaus (sk.) — asmuo, einąs
 tam tikras pareigas.
kamui (sen. f., naud.) — kam.

Skaitykite likusius
924 iš **960** puslapių,
įsigiję šią knygą

www.obuolys.lt

KITI KNYGŲ FORMATAI:

**Audio
knyga**

**Elektroninė
knyga**

Lietuva pagrįstai gali didžiuotis kunigu Antanu ir mokytoju Jonu Juškomis, tikrais savo tautos perlais, įnešusiais svarų indėlį į lietuviybės gaivinimą carinės okupacijos metais, surinkusiais ir išsaugojusiais ateities kartoms dainuojamosios tautosakos lobyną ir iki šiol sklindžiančiais šviesą žmonių atmintyje iš lūpų į lūpas perduodamuose pasakojimuose.

Manoma, kad Antanas Juška vien Veliuonos apylinkėse užrašė per 5 000 dainų.

Vyresnysis brolis – kunigas Antanas – grojo fortepijonu, mokėjo užrašyti gaidas, todėl būtent jis daugiausia ir rinko bei užrašinėjo pasakojamąją bei dainuojamąją tautosaką. Jonas pasišventė redagavimo, leidybos ir propagavimo darbams. Pastaruosius tęsė ir jo vaikai.

Antano Juškos surinktose dainose tarsi veidrodyje atsispindi ne tik jo laikotarpio, bet ir kelių šimtmečių kaimo gyvenimas. Jose dainuojama apie darbus, sunkią kaimiečių dalį, jų papročius, ėmimą į rekrūtus, vestuves, meilę ir mirtį – visą sodiečių gyvenimą. Brolių Juškų surinktos, redaguotos ir paskelbtos lietuvių liaudies dainos yra neįkainojamas mūsų kultūros lobis.

Antanas Juška į lietuvių tautosakos rinkimo istoriją įėjo kaip žymiausias XIX a. antrosios pusės lietuvių liaudies dainų rinkėjas. „Lietuviškos dainos“ – vienas iš pačių vertingiausių iki šiol išleistų lietuvių liaudies dainų rinkinių. A. Juškos dainų rinkiniai yra svarbi medžiaga kiekvienam lietuvių liaudies dainų, liaudies buities ir etnografijos tyrinėtojiui bei filologui.

ISBN 978-609-484-612-0

9 786094 846120